

Museum Kasteel Wijchen

muse
umka
stees
lwij
chen

Winterpret in Wijchen

1 december 2013 t/m 6 januari 2014

Winteractiviteiten

- 1 december 2013 Voorleersmiddag met winterverhalen
- 15 december 2013 Kruisdrinking voor kinderen, thema kerst
- 21 Kerstdag Popparthasvoorzelling met lampjennenecht
- 1 januari 2014 Schildersmiddag voor kinderen, thema winter

In samenwerking met Stichting Wijchen, Wijchen Schied en Stichting Wijchen

Open wo t/m zo 12-18 uur Kasteellaan 9, Wijchen t. 024 642 47 44 www.museumwijchen.nl

muse
umka
stees
lwij
chen

Ons Kasteel. Eeuwenlang middelpunt van Wijchen.

3 februari t/m 30 juni 2013

Open wo t/m zo 13-17 uur Kasteellaan 9, Wijchen t. 024 642 47 44 www.museumwijchen.nl

muse
umka
stees
lwij
chen

Het water komt...

Wijchen en het water in het Land van Maas en Waal

16 augustus 2013 t/m 23 februari 2014

Open wo t/m zo 13-17 uur Kasteellaan 9, Wijchen t. 024 642 47 44 www.museumwijchen.nl

muse
umka
stees
lwij
chen

AWN

Kijk eens wat ik gevonden heb!

Vrijtijdsarcheologen en hun mooiste vondst

expositie van 6 oktober t/m 5 januari 2014
met bijbehorend boek

Open wo t/m zo 13-17 uur Kasteellaan 9, Wijchen t. 024 642 47 44 www.museumwijchen.nl

Jaarverslag 2013

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	p. 3
2.	2013: verbinden	p. 4
3.	De Stichting	p. 6
	Organisatie	p. 6
	Bestuur	p. 6
	Staf	p. 6
	Vrijwilligers	p. 6
	Vrijwilligerscoördinator	p. 7
4.	Het museum	p. 8
	Geregistreerd museumschap	p. 8
	Beschikbare ruimtes	p. 8
	Beveiliging	p. 8
	Lift	p. 9
	Website	p. 9
	Social media	p. 9
	Zichtbaarheid van Museum Kasteel Wijchen	p. 9
	Nieuwe huisstijl	p. 9
5.	Educatie	p. 10
6.	Activiteiten	p. 12
	Activiteiten rondom wisseltentoonstellingen	p. 12
	Kinderactiviteiten	p. 12
	Kinderfeestjes	p. 12
	Rondleidingen	p. 13
	Open dagen <i>De Tuun</i>	p. 13
	Themadagen en -weekenden	p. 13
	Markten	p. 14
7.	Tentoonstellingen	p. 15
	Korte geschiedenis van museum en collectie	p. 15
	Vaste collectie	p. 15
	Wisselende tentoonstellingen	p. 16

8.	Collecties	p. 18
	Archeologie	p. 18
	Regionale Geschiedenis	p. 18
	Botanische collectie	p. 19
	Hedendaagse kunst	p. 19
	Eigendom en beheer	p. 19
	Veiligheid en verzekering	p. 20
9.	Werkgroepen	p. 21
	Archief en Bibliotheek	p. 21
	Activiteiten	p. 21
	Corpus	p. 22
	Educatie	p. 23
	PR	p. 23
	Regionale Geschiedenis	p. 24
	Gastheren en gastvrouwen	p. 24
	Winkel	p. 25
	<i>De Tuun</i>	p. 25
10.	Bedrijfsvoering	p. 27
	Overzicht	p. 27
	Bezoekersaantallen	p. 27
	Museumkaart	p. 28
	Financiën	p. 29
	Bijlage 1: Museumspeld decorandi	p. 31
	Bijlage 2: Educatieprogramma 2013	p. 32
	Bijlage 3: Samenwerkingspartners 2013	p. 34
	Bijlage 4: MKW in de pers	p. 35
	Colofon	p. 36

1. Voorwoord

Vorig jaar schreef ik: “Ik verwacht dat in het lopende jaar de nieuwe koers verder gestalte krijgt en dat het museum op regionale schaal spraakmakend zal zijn.” Deze verwachting is volledig uitgekomen. Het gaat goed met ons museum! Het afgelopen jaar werd o.m. gekenmerkt door een groeiend aantal bezoekers, interessante exposities, toenemende belangstelling van scholen en diverse nieuwe activiteiten. De media hebben dit ook ontdekt en met regelmaat aandacht besteed aan het museum.

Ons museum drijft in belangrijke mate op vrijwilligers. Zij werken met passie aan de doelstellingen van het museum. Het is verheugend om te kunnen constateren dat er diverse nieuwe (jonge) vrijwilligers zijn bijgekomen. Dit geldt eveneens voor de versterking van het bestuur. Tezamen met de kleine professionele staf ligt er nu een gezonde basis voor de toekomst.

Dankzij sobere en efficiënte bedrijfsvoering slagen wij er elk jaar in om in de exploitatie geld vrij te maken voor investeringen gericht op vernieuwing van het museum en op verbetering van de bereikbaarheid. Zo is onlangs de mindervalidenlift in gebruik genomen. Vermeldenswaard is ook de introductie van het nieuwe logo dat is afgestemd op de actuele koers van ons museum.

In dit jaarverslag wordt ruim aandacht besteed aan verschillende evenementen, gebeurtenissen en andere vermeldenswaardige feiten. Ik beperk mij in dit voorwoord tot het afscheid van Ton Klunder. Hij heeft 8 jaar met hart en ziel de functie van secretaris vervuld en was vanuit het bestuur de belangrijkste schakel met de vrijwilligers. Hij is met lof uitgezwaaid.

Namens het Bestuur spreek ik mijn dank en waardering uit voor het door de staf en vrijwilligers geleverde werk en de verrichte inspanningen. De voorbereidingen voor de nieuwe expositie zijn in volle gang. Er is elan en voldoende dynamiek. Ik verwacht kortom een sprankelend museumjaar met als resultaat een groeiende herkenbaarheid en waardering in de Wijchense samenleving.

Ed de Boer
Voorzitter Bestuur Museum Kasteel Wijchen

Februari 2014

2. 2013: verbinden

Verrijken, inspireren en verbinden zijn de drie sleutelwoorden die te lezen zijn in het *Plan van Aanpak Museum Kasteel Wijchen 2012-2016*. In 2012 heeft Museum Kasteel Wijchen (MKW) zich bezonnen op haar toekomst. Aanleiding waren het veranderende culturele klimaat in Nederland. Automatische subsidies behoren tot het verleden en cultureel ondernemerschap is de toekomst. Het erfgoedaanbod is erg groot en het publiek wordt steeds kritischer. Een levensvatbaar erfgoedconcept moet een kwalitatief hoogstaand aanbod hebben, gericht op duidelijke doelgroepen. Anderzijds is een structurele en doordachte marketing- en communicatiestrategie essentieel om bezoekers te werven. Die herbezinning door bestuur, staf en vrijwilligers van MKW heeft geleid tot een uitgesproken ambitie, een geherformuleerde missie en een visie op hoe die ambitie plus missie gestalte kunnen krijgen. In 2013 zijn de contouren van een zich vernieuwend museum zichtbaar geworden. Het resultaat daarvan is af te meten aan toenemende publiciteit en een stijgend aantal bezoekers. Met name het ‘verbinden’ stond in 2013 centraal. In dit jaarverslag leest u wat dit heeft betekend.

Bij het verschijnen van dit *Jaarverslag 2013* is de ambitie en de gekozen richting van MKW duidelijk zichtbaar geworden. In dit hoofdstuk staan we stil bij het reeds bereikte resultaat aangaande de nieuw gevormde plannen en het beleidsplan voor 2014, waar op het moment van schrijven de voorbereidingen voor worden getroffen. De gekozen koers komt tot uiting in de wisseltentoonstellingen gehouden in 2013, waar met name de regionale geschiedenis in wordt verteld - *Winterpret in Wijchen, Ons Kasteel - Eeuwenlang middelpunt van Wijchen, Het water komt... Wijchen en het water in het Land van Maas en Waal* en *Kijk eens wat ik gevonden heb! Vrijtijdsarcheologen en hun mooiste vondst*.

De in 2011 vastgestelde ambitie van MKW is ongewijzigd gebleven:

“Museum Kasteel Wijchen bewaart het cultureel erfgoed van Wijchen en omgeving en maakt dit toegankelijk voor publiek om hen te verrijken, inspireren en verbinden.”

Deze ambitie kan alleen ingevuld worden door de vrijwilligers van MKW: alle neuzen moeten dezelfde kant opstaan willen we deze ambitie waar kunnen maken. Naast de werkzaamheden die zij verrichten binnen de eigen werkgroep, worden de vrijwilligers hierbij betrokken door ze op de hoogte te houden middels kleine artikelen in het eigen nieuwsorgaan *De Caduceus* en in de *Nieuwsbrief Vrienden Museum Kasteel Wijchen/Stichting Frans Bloemen*. Ook door rapportages van staf en/of bestuur en tijdens verschillende vergaderingen van de afzonderlijke werkgroepen worden zij op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen en de stand van zaken.

Om de ambities en doelstellingen van MKW waar te maken wordt veel inzet van alle betrokkenen (bestuur, staf en vrijwilligers) geleverd. Om de onderlinge samenhang en kennis te bevorderen, is in 2013 geïnvesteerd in de scholing van staf en vrijwilligers. Het grote enthousiasme waarmee werd deelgenomen aan cursussen en workshops toont aan hoe betrokken de vrijwilligers zijn.

In 2013 zijn, volgens plan, het aantal wisseltentoonstellingen ietwat teruggebracht ten opzichte van 2012. Het aantal ‘flankerende’ activiteiten is echter uitgebreid. Deze hebben immers de meeste kans om meer publiek te trekken. MKW wil inspelen op onderwerpen die dicht bij de

inwoners van Wijchen en omgeving staan en daarmee goed passen bij een regionaal museum. Inspelen op de actualiteit is dus erg belangrijk. Met regionale thema's wil MKW bijdragen aan de identiteitsvorming van de gemeenschap. In de eerste helft van 2013 is dit centraal komen te staan in de wisseltentoonstelling *Ons Kasteel - Eeuwenlang middelpunt van Wijchen*. In de tweede helft van het jaar is ingespeeld op de actualiteit door het thema 'water' als uitgangspunt voor een expositie te nemen (*Het water komt... Wijchen en het water in het Land van Maas en Waal*).

MKW is in 2013 gaan werken met een herkenbaar en tegelijkertijd afwisselend jaarprogramma. Dit geeft richting aan inhoud, publieksbereik, doelgroepbenadering en samenwerking met andere organisaties. Een planning over meerdere jaren maakt het ook mogelijk om aan te haken bij themajaren, speciale gebeurtenissen en jubilea. Deze planning zal in 2014 gestalte gaan krijgen.

Om een centrale plaats in te kunnen nemen in het lokale en regionale kunst- en cultuuraanbod is in 2013 nadrukkelijk samenwerking gezocht met andere regionale partijen. Naast structurele samenwerking met bijvoorbeeld Het Gelders Erfgoed en RBT KAN, is samengewerkt met specifieke partijen voor tentoonstellingen. Een overzicht van de samenwerkingspartners in 2013 is te lezen in bijlage 3.

Het inhuren van externen voor extra aanvulling van deskundigheid en invulling van activiteiten is ook in 2013 voortgezet.

In 2013 is er regelmatig overleg geweest met de gemeente Wijchen. Leidend in deze overleggen is de meerjarige budgetovereenkomst en de daarin opgenomen prestatie-indicatoren. MKW wordt geacht in 2015 minimaal 10% eigen inkomsten te genereren.

MKW heeft in 2013 de lesprogramma's voor het onderwijs een meer regionaal karakter gegeven. Aansluiten bij de kerndoelen Onderwijs en Cultuur blijft noodzakelijk, maar de Wijchense component heeft meer aandacht gekregen door lesprogramma's aan te bieden bij wisseltentoonstellingen. Op die manier draagt MKW bij aan de vorming van lokale identiteit en binding. De actieve inzet van een regionaal museum als MKW helpt zeker ook bij het streven van de staatssecretaris om 80% van de schoolklassen ten minste een keer per jaar een museum te laten bezoeken om aldus in aanraking te komen met de wereld van kunst en cultuur.

Wat gaan we doen in 2014? Het streven is om de zichtbaarheid van het museum te vergroten en invulling te geven aan de herinrichting, vastgesteld door het bestuur in de prioriteitenlijst 2013 – 2016. Belangrijk is dat passanten ook buiten de openingstijden van het museum kennis kunnen nemen van het historische verhaal van het kasteel en informatie over het museum. In 2014 zal het museum zich steviger inbedden in de regio. Ook de PR wordt verder uitgewerkt en de contouren van een zich vernieuwend museum zal nog beter zichtbaar worden. Het resultaat zal hopelijk worden afgemeten aan een toenemende publiciteit en een stijgend aantal bezoekers.

3. De Stichting

Organisatie

De organisatie van het museum bestond in 2013 uit: het bestuur, de staf (directeur en drie projectmedewerkers) en de werkgroepen. Het bestuur en de werkgroepleden zijn allen vrijwilligers. De staf bestaat uit professionele krachten.

Bestuur

Bij aanvang 2013 bestond het bestuur uit de volgende personen:

De heer drs. Ed de Boer	<i>(voorzitter)</i>
De heer dr. Ton Klunder	<i>(secretaris)</i>
De heer Theo Burgers FB	<i>(penningmeester)</i>
De heer prof. dr. Harry Bekkering	<i>(bestuurslid)</i>

Doordat de maximale zittingstermijn inmiddels was verstreken, is Ton Klunder midden 2013 uit het bestuur gestapt en heeft Harry Bekkering het secretarisschap van hem overgenomen. In het najaar is het bestuur een wervingsactie ter uitbreiding van het bestuur gestart.

Tijdens het verslagjaar vonden er 10 bestuursvergaderingen plaats. Belangrijke onderwerpen waren de invulling van de prioriteitenlijst (opgesteld in 2011), de financiën en de invulling van het beleidsplan, voortgekomen uit de nieuwe koers zoals die in 2011 is bepaald.

Staf

Sinds 1 december 2012 is Rylana Seelen als directeur verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding in MKW. Het dienstverband is 24 uur/week.

Ben Teubner is als conservator verantwoordelijk voor het collectiebeheer (op declaratiebasis van minimaal 3 en maximaal 16 uur/maand). Mirjam Bovenga is projectassistente (10 uur/week) en Karin van Rozendaal de financieel administratieve kracht (6 uur/week).

Vrijwilligers

De grootste groep van het museum bestaat uit enthousiaste vrijwilligers. Eind 2013 waren er 77 vrijwilligers, exclusief de bestuursleden. De vrijwilligers zijn ondergebracht in de verschillende werkgroepen. Elke werkgroep heeft zijn eigen taakgebied. Voor de beschrijving van de werkgroepen en hun activiteiten (zie hoofdstuk 9)

In december werd de traditionele kerstborrel voor vrijwilligers en hun partners georganiseerd. Tijdens de kerstborrel werden Bert Reuvers en Monique Cornelissen voor hun inzet als vrijwilliger aan de lijst van museumspeld *decorandi* toegevoegd. Voor een complete lijst van de huidige *decorandi* zie bijlage 1.

Op initiatief van de Werkgroep GHV (gastheren, -vrouwen) vond eind augustus het traditionele jaarlijkse MKW-uitstapje plaats waaraan alle museummedewerkers konden deelnemen. Deze keer is Paleis Het Loo in Apeldoorn bezocht. Na een audiotour in het paleis volgde 's middags, na de Prinsessenlunch, een rondleiding door de paleistuin. Het mooie weer (op een klein buitje na) zorgde er mede voor dat het opnieuw een zeer geslaagde dag was die heeft bijgedragen aan de onderlinge verbondenheid en sfeer onder de vrijwilligers.

Vrijwilligerscoördinator

Voortdurende aandacht gaat uit naar het werven en vasthouden van nieuwe vrijwilligers. Zonder de enthousiaste en betrokken inzet van deze vrijwilligers kan MKW niet bestaan. Hiertoe is in 2012 met behulp van externen een vrijwilligersbeleid ontwikkeld. Om dit beleid uit te voeren is eind 2012 Judy Nijssen als vrijwilligerscoördinator benoemd.

Onder haar coördinatie is in 2013 verder gewerkt aan het professionaliseren van de organisatie. Onderdelen hiervan waren werving, samenwerking en deskundigheidsbevordering. Voor werving is gebruik gemaakt van de Vrijwilligerscentrale, netwerken van vrijwilligers en medewerkers, en de website van het museum. Afgelopen jaar hebben we hierdoor 20 nieuwe vrijwilligers mogen verwelkomen. Naar verwachting zal de Vrijwilligerscentrale in 2014 een belangrijke partner blijven in het werven van nieuwe vrijwilligers.

In de maanden september, oktober en november is er door de vrijwilligerscoördinator wekelijks een spreekuur gehouden. Aangezien weinig vrijwilligers hiervan gebruik maakten, is besloten het spreekuur te beëindigen en hiervoor een andere vorm te zoeken. In 2014 wordt gestart met *De Ontmoeting*. Een maandelijks terugkerende gelegenheid voor alle vrijwilligers om elkaar te ontmoeten in een open en ongedwongen sfeer.

Deskundigheidsbevordering is een manier om medewerkers en vrijwilligers mee te laten groeien met veranderingen en vernieuwingen. In maart hebben een aantal vrijwilligers van de werkgroep activiteiten deelgenomen aan de tweedaagse cursus Oral History van het Gelders Erfgoed. In december is er voor alle gastheren en -vrouwen de cursus *Poort naar het museum* gegeven.

4. Het museum

Geregistreerd museumschap

MKW is een geregistreerd museum. Dit houdt in dat het museum aan een aantal kwaliteitseisen voldoet met betrekking tot presentatie, bezoekersvriendelijkheid, behoud en beheer van de collectie en andere aanverwante zaken. In 2013 is gekeken naar de klimaatbeheersing van het museum en is deze verbeterd conform de normen van de Museumvereniging.

Beschikbare ruimtes

MKW huurt van de gemeente zowel ruimtes in het kasteel als in het koetshuis. Daarnaast beschikt MKW over een stuk grond naast het kasteel ten behoeve van de protohistorische tuin *De Tuun*.

Het eigenlijke museum bevindt zich op de eerste en tweede verdieping van het kasteel, waarbij entree tot het museum alleen via een lift mogelijk is. Helaas is dit niet echt uitnodigend, maar uit contacten hieromtrent met de gemeente is gebleken dat er geen andere mogelijkheid is. Op de tweede etage worden de bezoekers voor de vaste collectie en de wisseltentoonstellingen ontvangen. Daar bevindt zich ook de museumwinkel en een eenvoudige gelegenheid voor koffie/thee.

Op de eerste etage is het zogenaamde Kennislab, ingericht met steun van een donatie van de Rabobank. Hier worden de leerlingen ontvangen, starten rondleidingen en vinden workshops en lezingen plaats. Daarnaast bevindt zich op de eerste verdieping de eigen bibliotheek/archief en het kantoor voor directeur en projectmedewerkers. In het koetshuis is het depot van MKW ingericht, de werkplaats van de conservator.

Vrijwilligers van het museum verzorgen regelmatig rondleidingen in het kasteel. Het kasteel is - zeker van buiten - een mooie locatie. Helaas zijn veel bezoekers nogal eens teleurgesteld dat het interieur nog weinig van het verleden getuigt, te meer daar de aantrekkelijke kelders uit veiligheidsoverwegingen niet bij de rondleiding betrokken mogen worden. Met hun kennis van het verleden en de verhalen hierover weten de gidsen echter veel van dit gemis te compenseren.

Beveiliging

Ten einde goed zicht te hebben op het tentoongestelde is er een alarm en een systeem met beveiligingscamera's aangelegd. De gemeente draagt zorg voor de beveiliging van het gehele kasteel.

Lift

Eind 2013 is gestart met het plaatsen van een lift in het museum, zodat de vide toegankelijk wordt voor minder valide bezoekers. Door vertraging in afgeven van de vergunning zal plaatsing in 2014 afgerond worden.

Website

De website www.museumwijchen.nl kende in 2013 een toenemend aantal bezoekers ten opzichte van 2012. In 2012 werd de website door 13.793 mensen bezocht en in 2013 door 15.140. Duidelijke pieken in bezoek zijn te zien rond openingen van nieuwe tentoonstellingen en rond speciale dagen zoals kerstdagen en de Gelderse Museumdag. In 2014 zal een nieuwe website ontwikkeld worden, aangepast aan de ingezette koers, de nieuwe huisstijl en toegankelijk voor moderne apparatuur zoals tablets en smart phones.

Social Media

In december 2012 hebben bestuur en staf van ervoor gekozen om MKW op de social media (Facebook en Twitter) haar entree te laten maken. De online wereld is tot alle lagen van de bevolking doorgedrongen en wordt steeds belangrijker. Alle doelgroepen van MKW zijn in toenemende mate online en met sociale media actief. Daarnaast moeten er meer vermeldingen gerealiseerd worden op toeristische en culturele websites en meer informatie op alle lokale (virtuele) kanalen gezet worden. De sociale media zijn reeds toegevoegd aan de communicatiestrategie: het versturen van Twitterberichten, het onderhouden van een Facebookpagina zijn hier voorbeelden van. In 2014 zullen deze media nog structureler worden ingezet.

Zichtbaarheid van Museum Kasteel Wijchen

Het beter zichtbaar maken van MKW aan passanten is al enige jaren onderwerp van overleg met de gemeente. Het belang hiervan voor de bezoekersaantallen blijft onverkort. In 2013 hebben er gesprekken plaatsgevonden om dit probleem aan te pakken. In 2014 zal dit in een concretere vorm gegoten worden.

Nieuwe huisstijl

In vervolg op de nieuwe koers die is ingezet, was het wenselijk de huisstijl hierop aan te passen. Vlak voor de zomer heeft ontwerper Bram van der Heijden van Noest Ontwerp de opdracht gekregen een nieuwe huisstijl te ontwikkelen. Eind 2013 is het definitieve logo bepaald. Dit logo zet het kasteel als centrum van Wijchen centraal en is door vorm en kleurgebruik duidelijk herkenbaar en aansprekend voor de doelgroepen. In 2014 zal de huisstijl in alle communicatiemiddelen verder worden uitgerold.

5. Educatie

De werkgroep Educatie heeft het schooljaar 2012/2013 goed kunnen afronden. De in 2012 ontwikkelde lesbrieven voor kleutergroepen is zeer goed ontvangen. De belangstelling hiervoor was erg groot, maar bovendien werd de lesbrieven met name door de leerkrachten zeer enthousiast ontvangen. Verder is bij de tentoonstelling *Het water komt...* een lesbrieven ontwikkeld waarbij voor het eerst gebruik is gemaakt van multimedia. Gezien de beperkte periode waarin de lesbrieven gegeven kon worden, mag met 13 schoolbezoeken (gerekend t/m begin 2014) de belangstelling groot genoemd worden. In de toekomst zal ontwikkeling van lesbrieven bij een lopende tentoonstelling een vervolg krijgen.

De succesvolle samenwerking met het Maaswaal College heeft in 2013 een vervolg gekregen met een project voor VMBO-leerlingen rond de tentoonstelling *Ons Kasteel - Eeuwenlang middelpunt van Wijchen*. Opnieuw hebben 14 groepen aan dit project meegedaan en waren de leerlingen, voor zover mogelijk bij de doelgroep, enthousiast. Ook in 2014 komt er voor deze doelgroep een project rondom de tentoonstelling *Dagelijkse Kost*. Daarnaast worden mogelijkheden onderzocht voor samenwerking met de HAVO/VWO afdeling aan de Veenseweg in Wijchen.

De samenwerking met het Cultuurknooppunt Wijchen-Beuningen, die het culturele aanbod voor Wijchen coördineert, liep in 2013 wederom uitstekend. Vanaf 2012 zijn ook de basisscholen in Beuningen aangesloten bij het Cultuurknooppunt. In het voorjaar van 2012 zijn de eerste scholen uit Beuningen via deze weg bij MKW op bezoek geweest. Het schooljaar 2012/2013 heeft door de aansluiting van de scholen in Beuningen, in duidelijk meer bezoeken geresulteerd.

In samenwerking met Cultuurknooppunt en Lotte van Campen van *Les in Kunst* (kunsteducatie) is gestart met de ontwikkeling van een lesbrieven, waarbij leerlingen met gebruik van oude scherven meer te weten komen over archeologie. Deze zal in 2014 uitgewerkt worden. De rol van MKW zal daarin nog nader worden bepaald.

Cultuurknooppunt hanteert voor inschrijvingen *Edso*, een digitaal planningssysteem. In eerste instantie heeft Cultuurknooppunt de inschrijvingen per aanbieder verzameld en vervolgens doorgestuurd naar betreffende aanbieders. Eind 2013 heeft MKW als proef een eigen inlog ontvangen. In het vervolg kan MKW de inschrijvingen direct ophalen uit het planningssysteem en vervolgens afspraken met de scholen maken. Ook evaluaties kunnen vanuit dit systeem gedownload worden.

Het Kennislab op de eerste verdieping is het startpunt voor alle educatieve activiteiten. Uiteraard is het de start van de lesbrieven, maar daarnaast wordt het gebruikt voor lezingen en voor rondleidingen. Dit heeft te maken met zowel de ruimte als het geplaatste beeldscherm en de hierop getoonde PowerPoint presentaties om zaken te visualiseren.

Voor individuele jonge bezoekers is er een spannende speurtocht, opgebouwd rond museum mascotte Frederick de muis. Daarnaast is het aanbod uitgebreid met een geluidenquiz, waarbij gebruik wordt gemaakt van een Ipod.

Rondleidingen in het museum, *De Tuun* en het kasteel maakten ook deel uit van de educatieve activiteiten in 2013.

Voor een overzicht van de scholen die hebben meegedaan aan het lesbrieffprogramma 2013 zie bijlage 2.

6. Activiteiten

De Werkgroep Activiteiten heeft in 2013 aan de hand van een jaarkalender activiteiten ontwikkeld om het museum extra onder de aandacht te brengen en zo meer bezoekers naar MKW te trekken. Vooral activiteiten georganiseerd op dagen dat het centrum van Wijchen allerlei activiteiten heeft, trekken veel bezoekers. Daarnaast is aansluiten bij landelijke c.q. provinciale campagnes, zoals het Museumweekend en de Gelderse Museumdag, wederom zeer succesvol gebleken. De activiteiten in 2013 bestonden uit:

Activiteiten rondom wisseltentoonstellingen

Naast doorlopende activiteiten zijn in 2013 bij de wisseltentoonstellingen enkele activiteiten georganiseerd:

- 24 maart - Symposium: *Veranderende machtsverhoudingen en kastelen 900-1300*
- 10 november - Symposium: *Het water komt... De strijd tegen het water toen en nu*

Kinderactiviteiten

In vakanties of weekenden zijn diverse kinderactiviteiten georganiseerd waarbij de activiteit aansluit bij een thema, bij de lopende wisseltentoonstelling of bij de collectie van MKW.

- 2 januari – kinderatelier schilderen
- 17 maart – kinderatelier paaseieren maken
- 21 april – dansworkshops (*Dans- en muziekdag*)
- 27 april – kinderatelier kronen maken
- 9 mei – Romeinse dag (*Hemelvaartsdag*)
- 20 mei – kinderatelier kronen maken (*Dag van het kasteel*)
- Zomervakantie: vier maal Romeinse middag
- 16 oktober – kinderatelier vilten
- 19 oktober – Gelderse Museumdag: div. activiteiten rondom het thema *Er was eens...*
- 11 november – St. Maarten optocht
- 14 december – kinderatelier lampionnen maken

Kinderfeestjes

In 2013 heeft MKW aan het aanbod voor kinderen de mogelijkheid van kinderfeestjes toegevoegd. Na ontvangst met limonade en taart kunnen kinderen in de leeftijd van 6 tot 9 jaar vervolgens een workshop naar keuze (bijvoorbeeld helm, prinsessenhoed, schild of olielampje maken) volgen. Gedurende 2013 zijn er 7 kinderfeestjes georganiseerd.

Rondleidingen

Naast de rondleidingen op inschrijving zijn tijdens diverse open en themadagen rondleidingen gegeven. Met name voor kasteelrondleidingen is grote belangstelling. De open kasteelrondleidingen op elke eerste zondag van de maand zijn gecontinueerd. In 2013 is aan de rondleiding een optreden van een historische figuur (Emilia van Nassau) toegevoegd voor nog meer beleving. Daarnaast is in 2013 gestart met het geven van open rondleidingen in De Tuun, eveneens op elke eerste zondag van de maand, gedurende de maanden mei tot en met september. In 2014 zullen de open rondleidingen in de Tuun plaatsvinden op elke derde zondag van de maand om zo meer spreiding in activiteiten te krijgen. In samenwerking met VVV Wijchen is een Cultuurarrangement samengesteld. Na een rondleiding in het centrum van Wijchen volgt een rondleiding in kasteel Wijchen.

Open dagen De Tuun

Museumtuin *De Tuun* houdt drie keer per jaar een open dag en wel op Hemelvaartsdag, tijdens de Kunstmarkt en tijdens de Open Monumentendagen. Hierbij kunnen wij altijd rekenen op vele bezoekers. Vooral tijdens de Kunstmarkt op 25 augustus trok de Tuun veel bezoekers.

Themadagen en -weekenden

Tijdens verschillende landelijke of provinciale themadagen en weekenden zijn telkens extra activiteiten aangeboden en was het museum vaak vanaf 11.00 uur geopend. In 2013 ging het om:

6-7 april Museumweekend (thema: Doe een museum)

Beide dagen konden bezoekers een fotopuzzeltocht doen, was er een proeverij met limonade en koekjes en vertelde *Emilia* haar verhaal.

21 april Dans- en muziekdag

Met medewerking van muziekgroep *Krebbel* en dansgroep *Triomphe et Enchantement* konden bezoekers genieten van middeleeuwse muziek en hofdansen uit de middeleeuwen en de barok. Voor kinderen verzorgde *Kunstencentrum De Stroming* dansworkshops.

9 mei Hemelvaartsdag (kasteelfeesten)

Een Romeinse dag met diverse activiteiten voor jong en oud zoals Romeinse verhalen, Romeinse proeverij en Romeins zwaardvechten voor kinderen.

20 mei Dag van het kasteel (thema: Oranje boven! Tweehonderd jaar oranjes en twee eeuwen koninkrijk.)

Met rondleidingen, inclusief ontmoeting met Emilia, een fotopuzzeltocht en een kinderatelier kronen maken.

16 juni Emiliadag

Met verhalen door *Emilia* en *Emanuel*, een fotoshoot voor vaders i.v.m. vaderdag, een spreukenpuzzel en een kleurhoek voor kinderen.

14-15 september Open Monumentendagen (thema: Macht & Pracht)

Voor dit weekend is opnieuw samengewerkt met de *Historische Vereniging Tweestromenland*. In de Raadzaal van kasteel Wijchen was een mini-expo over geschiedenis en bewoners van kasteel Wijchen te zien. Hiervoor is materiaal gebruikt uit de tentoonstelling *Ons kasteel*. Verder waren er rondleidingen in het kasteel en De Tuun.

19 oktober Gelderse Museumdag (thema: Er was eens....)

Met verhalenvertellers, een fotopuzzel en voor kinderen sprookjes en kleurplaten.

Markten

Het museum heeft zich tijdens diverse markten middels een kraam gepresenteerd aan het publiek om het museum onder de aandacht te brengen. Folders en flyers worden tijdens deze markten uitgereikt. Ook zijn er kleine artikelen uit de museumwinkel te koop.

De markten waar MKW zich in 2013 heeft gepresenteerd zijn:

- Woezik op stelten (21 april)
- Kasteelfeesten (9 mei)
- de Hernense Stratenmarkt (9 juni)
- Batenburgse Dag (28 juli)
- Curiosa Fair (18 augustus)
- Paardenmarkt (12 oktober)

7. Tentoonstellingen

In 2013 kenmerkten kwaliteit en aansluiting bij de actualiteit het tentoonstellingsprogramma. De wisseltentoonstellingen zorgen er voor dat reguliere bezoekers telkens een nieuwe ervaring kunnen opdoen en een herhaald bezoek aantrekkelijk blijft.

Korte geschiedenis van museum en collectie

MKW is gevestigd op de voormalige zolder van Kasteel Wijchen. De archeologische collectie is deels bijeengebracht door de heer F.J.G.H. Bloemen, de eigenaar van een kousenfabriek in Wijchen. In de loop der tijd is de archeologische collectie aangevuld met objecten van andere verzamelaars. Gedurende 30 jaar was de collectie ondergebracht in het voormalige Koetshuis van Kasteel Wijchen. In 1992 werd het kasteel gerenoveerd. De gemeenteraad greep dit aan om het kasteel te bestemmen als de plaats om de archeologische collectie te huisvesten. De zolder werd ingericht als museum in combinatie met een ruimte voor wisseltentoonstellingen rond beeldende kunst (aanvankelijk georganiseerd door de Stichting Culturele Raad Wijchen). Ook de protohistorische tuin, gelegen in de kasteeltuin, maakt onderdeel uit van het museum.

In toenemende mate zien we dat de visie van ‘het museum als uitstallkast’ tot het verleden behoort. Musea zullen nieuwe wegen van verhalen vertellen moeten bedenken, verhalen waarmee ze het publiek verwonderen en nieuwsgierig maken. Een extra reden om goed na te denken over een nieuwe manier van inrichten, met inzet van middelen die meer beleving brengen, die waarde toevoegen aan de authentieke objecten die er getoond worden, zodat hét verhaal van MKW gaat leven.

Vaste collectie

Het museum heeft in 2012 voor een duidelijk historisch en regionaal profiel gekozen en is zich daar in 2013 verder in gaan ontwikkelen. De kwaliteit op dat terrein is dan ook verhoogd. Hedendaagse kunst is geen kerntaak meer van MKW, maar wordt gebruikt om het regionale thema te versterken. Het museum ziet kunst als een verrijking van het cultureel erfgoed. Het kan de link zijn tussen het heden en verleden, mits goed uitgewerkt. Dit laatste komt het beste tot uiting in de wisselexposities.

De collectie van MKW bestaat anno 2013 uit vier delen: archeologie, regionale geschiedenis, de botanische collectie en de collectie hedendaagse kunst. Laatstgenoemde wordt niet meer aangevuld, aangezien deze geen deel meer uitmaakt van de vaste collectie. De deelcollecties worden tentoongesteld in Museum Kasteel Wijchen en museumtuin *De Tuun* (kasteeltuin). De collecties worden bewaard in het museum of in het depot in het naastgelegen koetshuis van het kasteel.

Wisselende tentoonstellingen

Naast de vaste expositie zijn er regelmatig wisseltentoonstellingen te bekijken. Hieronder staat het programma van de wisseltentoonstellingen van 2013.

Written in wings

Nadine Zanow schilderijen en werken op papier

28 september 2012 t/m 20 januari 2013 | afdeling Hedendaagse Kunst

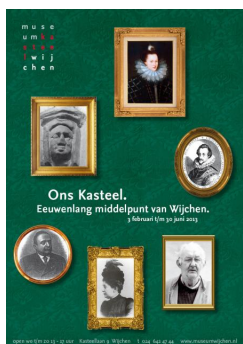
Kunstenares Nadine Zanow woont en werkt sinds enkele jaren in het Land van Maas en Waal. Ze is geboren in de Verenigde Staten van Amerika, maar heeft haar wortels in Europa. Dat Europese verleden laat ze doorklinken in haar werk, waarin folklore, verhalen en beelden uit het familieleven een grote rol spelen. Haar olieverfschilderijen zijn zeer rijk aan kleuren waarbij vleugels dikwijls aanwezig zijn. Naast de olieverfschilderijen waren op de tentoonstelling ook zeer recente en net zo spannende werken te zien van klein formaat en uitgevoerd in mixed media.

Dit was de laatste tentoonstelling hedendaagse kunst.

Winterpret in Wijchen

1 december 2012 t/m 6 januari 2013

In aansluiting op het evenement *Wijchen schaatst* was er in MKW een kleine tentoonstelling te zien rondom wintervermaak in Wijchen. Er werden winterobjecten, foto's en een film getoond. Een sfeervolle tentoonstelling vol herinneringen en verhalen. Dit was de eerste tentoonstelling "nieuwe stijl". Samen met projectleider Manon Henzen vormden vrijwilligers uit diverse werkgroepen samen de projectgroep van deze tentoonstelling. Daarnaast is de tentoonstelling mede tot stand gekomen door samenwerking met *Stichting Wighene* en *IJclub Wijchen*.

Ons kasteel – Eeuwenlang middelpunt van Wijchen

3 februari t/m 29 juli 2013

De tentoonstelling *Ons Kasteel - Eeuwenlang middelpunt van Wijchen* toonde in zes tijdvensters de geschiedenis van kasteel en dorp Wijchen. In ieder tijdvenster ontmoetten bezoekers personages die hen meenemen in het leven van kasteelbewoners en dorpingen uit de vroege en late middeleeuwen, Renaissance, 19e en 20e eeuw. Wat aten Wijchenaren in de middeleeuwen? Hoe woonde men in de 17e eeuw? Wat had men aan in de 19e eeuw? En welke arbeid werd er verricht in Wijchen in de 20e eeuw? En wat was het verschil in deze

dagelijkse zaken tussen de kasteelbewoners en inwoners van het dorp? Een laatste venster was gereserveerd voor een persoonlijke blik op de toekomst van het kasteel.

In ieder tijdvenster was werk van beeldend kunstenaar Harrie Gerritz te zien.

Het water komt... Wijchen en het water in het Land van Maas en Waal

16 augustus 2013 t/m 23 februari 2014

Ingeklemd tussen de rivieren Rijn/Waal en Maas hebben mensen in het Rivierengebied tot op de dag van vandaag gevochten tegen het water. Tot circa 1300 woonden de mensen op hoge delen en zorgden waterkeringen voor enige bescherming. Dit werd anders toen door meer neerslag en stijging van het zeeniveau de dijkkring moest worden gesloten. Het gevolg was een lange serie van overstromingen, ondanks de aanleg van weteringen en dwarskaden. In de tentoonstelling werd in grote lijnen ingegaan op de landschappelijke geschiedenis van het gebied, de geschiedenis van de waterbeheersing - met name na de invoering van stoomgemalen - en de watersnoodrampen van 1925-1926 en 1995. Ook werd er aandacht besteed aan het huidige waterbeleid, Ruimte voor de rivieren (1995-2015), gericht op het verkleinen van de kans op overstromingen.

Kijk eens wat ik gevonden heb! Vrijtijdsarcheologen en hun mooiste vondst

6 oktober 2013 t/m 5 januari 2014

Ter gelegenheid van haar 45-jarig jubileum presenteerde AWN-Afdeling Nijmegen e.o. het boek *Kijk eens wat ik gevonden heb!* In het boek vertellen 28 AWN-leden van Afdeling Nijmegen e.o. over hoe hun hobby is ontstaan, welke drijfveren daar achter zitten en tot hoever ze daarin zijn gekomen. Het zijn persoonlijke verhalen over mensen die in de archeologie meer hebben gevonden dan wat ze in de bodem hebben aangetroffen. Ieder verhaal wordt geïllustreerd met zijn of haar mooiste of meest bijzondere vondst. Deze 28 bijzondere vondsten werden tentoongesteld in MKW.

Voor een overzicht van de samenwerkingspartners zie bijlage 3.

8. Collecties

In 2012 is er een nieuw collectiebeleid aangaande de vaste collectie ontwikkeld. MKW heeft dit collectiebeleid in 2013 voortgezet. Daarbij is uitgegaan van MKW's essentie, ambitie, motivatie en unieke karakter:

- *Essentie*: MKW bewaart het culturele erfgoed van Wijchen en omgeving en maakt dit toegankelijk voor publiek.
- *Ambitie*: MKW is het inspirerende cultuurhistorische centrum van Wijchen en omgeving.
- *Motivatie*: MKW heeft de overtuiging dat iedereen het unieke cultureel erfgoed van Wijchen en omgeving wil zien, omdat dit bijdraagt aan persoonlijke en maatschappelijke identiteitsvorming en verbinding.
- *Uniciteit*: collectie en verhaal van permanente bewoning van Wijchen en omgeving en Kasteel Wijchen.

Dit heeft geleid tot de omschrijving van de missie (zie hoofdstuk 2), zoals die ook in 2013 gebruikt is.

Archeologie

De grootste deelcollectie is Archeologie die bestaat uit circa 2000 bodemvondsten uit Wijchen en omgeving die betrekking hebben op het menselijk leven in de regio, vanaf de nieuwe steentijd tot en met de Middeleeuwen. Een groot deel van de collectie wordt gevormd door objecten uit de late Bronstijd, vroege IJzertijd en de Romeinse periode. Wijchen was in de Romeinse tijd en de periode van de Merovingers een belangrijke en rijke plaats. Uit die tijd zijn diverse objecten verzameld die hiervan getuigen en ook van een hoge kwaliteit zijn voor een provinciale plaats. Het gaat vaak om grafgraven zoals gebruiksvoorwerpen, glaswerk, sieraden, aardewerk en wapens. Ook zijn er kleine beeldjes en crematieresten. In 2013 is de archeologische collectie uitgebreid door aankopen van grafvondsten (Molenberg) en kleinere vondsten uit de omgeving Wijchen.

Regionale geschiedenis

Er is een deelcollectie Regionale geschiedenis die een overzicht geeft van de ontwikkeling van regionale kastelen door middel van maquettes en verder bestaat uit een verzameling van foto's (circa 400) en negatieven (circa 6000) afkomstig uit een project in 1986 toen Wijchenaren door Jos Broekman werden uitgenodigd zichzelf op de foto te zetten. Deze deelcollectie is recent (2012) uitgebreid met een vijftiental munten van Batenburg uit de zestiende en zeventiende eeuw die door de gemeente Wijchen zijn toegevoegd aan de beheerovereenkomst. In 2013 is daar een hardplaat bijgekomen die oorspronkelijk in het kasteel heeft gestaan.

Botanische collectie

De botanische collectie vormt de derde deelcollectie. In de kasteeltuin groeien circa 150 soorten planten en kruiden die voorkwamen in tuinen en boerderijen in de protohistorische periode.

Hedendaagse kunst

Uit de wisselexposities die in het verleden gehouden werden in de museumruimtes is tot slot de kleine eigen deelcollectie Hedendaagse beeldende kunst ontstaan. Deze bestaat uit acht werken die geschonken zijn door de kunstenaars na de exposities. De meerderheid van de werken beelden objecten van de andere collecties af. De werken zijn afkomstig van Pedro Garciarías (vijf penseeltekeningen van archeologische objecten), J.C. Gérard (een acrylverfschildering), Klaas Gubbels (een houtdruk) en Ad Arma (een ets).

Eigendom en beheer

De archeologische objecten zijn voor ongeveer 90% eigendom van de gemeente Wijchen. In 2007 is een *beheerovereenkomst* afgesloten tussen de gemeente Wijchen en MKW. Circa 5% is momenteel afkomstig uit bruikleen van particulieren, Museum Het Valkhof, Natuurmuseum Nijmegen en het Instituut Collectie Nederland. Een klein gedeelte van de archeologische collectie is eigendom van MKW dankzij schenkingen of aankoop.

De collecties van regionale geschiedenis, *De Tuun* en hedendaagse kunst zijn eigendom van MKW.

In de hierboven genoemde *beheerovereenkomst* met de gemeente, is opgenomen dat een vaste component van de jaarlijkse subsidie een bedrag inhoudt voor onderhoud en conservering van de archeologische collectie. Het MKW vormt daarvoor een bestemmingsreserve. Jaarlijkse onder- en overschrijvingen op deze post worden met dit bestemmingsreserve verrekend. Het jaarlijks te besteden bedrag wordt geïndexeerd.

Adlib

Sinds de aanschaf van het digitale registratiesysteem Adlib in 2010 is het grootste gedeelte van de archeologische collectie op basisniveau digitaal geregistreerd in dit systeem. Inmiddels zijn ook de beschikbare boeken in de museumbibliotheek geregistreerd in Adlib.

Klimaat en licht

De in 2006/2007 uitgevoerde lux-analyses waren gunstig. Bij een introductie rond collectiebeheer is in 2012 gebleken dat permanente controle echter vereist is. In 2013 is de apparatuur aangekocht en dragen de gastheren/-vrouwen zorg voor deze dagelijkse controles en registratie.

In het algemeen kan gesteld worden dat het museum en het depot wat UV en lux betreft gunstige omstandigheden kent, omdat het slechts kleine raampjes heeft en beperkte openingsuren kent. De lux-niveaus zijn dan ook ruim binnen de grenzen. Om de bij tijden hoge luchtvochtigheid tegen te gaan staan er ontvochtigers in zowel museum als depot.

De klimaat en lichtmeting weken niet af van de analyses uit 2007. Zekerheid kan echter pas verkregen worden nadat over een langere periode deze gegevens zijn opgenomen. De registratie van deze gegevens zal op dezelfde wijze in 2014 worden voortgezet.

Conditie van de collectie

In de MUSIP rapportage van 2007 werd geconstateerd dat de conditie van de collectie goed is. Er zijn geen urgente restauraties nodig. Ook de bewaaromstandigheden zijn volgens deze rapportage goed, zowel in de tentoonstellingsruimtes als in het depot. Het merendeel van de collectie is niet gevoelig voor temperatuur, luchtvochtigheid of licht.

Veiligheid en verzekering

Het museum is adequaat beveiligd middels een brand- en inbraakalarm. Instructies aan medewerkers en vrijwilligers worden jaarlijks geëvalueerd en zo nodig aangepast.

Met Museum Het Valkhof is in 2007 de afspraak gemaakt dat in geval van een calamiteit de collectie tijdelijk kan worden opgeslagen als noodopvang bij het depot Gelders Archeologisch Centrum te Nijmegen.

Zowel de vaste collectie als de wisselcollecties zijn verzekerd bij AON Risk Solutions. Deze wordt periodiek opgehoogd als bruiklenen daartoe aanleiding geven.

In augustus 2013 is een nieuw taxatierapport gemaakt betreffende de inboedel door Troostwijk Taxaties. Vinden er grote wijzigingen plaats in aanschaf van apparatuur e.d. dan geeft de directeur dit door aan de verzekeringsmaatschappij.

9. Werkgroepen

De volgende werkgroepen zijn in 2013 actief geweest in het museum:

Archief en Bibliotheek

De werkgroep bestond uit 5 leden bibliotheekgroep en 2 leden archiefgroep.

Doel van de werkgroep

De werkgroep steunt op twee subgroepen: de bibliotheek- en de archiefgroep. Doel van de *bibliotheekgroep* is het catalogiseren van diverse communicatieve materialen die zich al in het museum bevinden, worden aangeschaft of door schenkingen zijn verkregen, zoals boeken, tijdschriften, foto's, videofilms/dvd's/CD's en dergelijke. Deze materialen worden volgens zes categorieën gesorteerd: archeologie, kunst, regionale geschiedenis, de Tuun, educatie en musea. De archeologie-, kunst-, geschiedenis- en tuinboeken en boeken over educatie en museumverzamelingen zijn per categorie in de bibliotheekkasten geplaatst, zodat ze voor de diverse werkgroepen gemakkelijk toegankelijk zijn wanneer deze zich op een bepaald gebied willen oriënteren.

De *archief- of digitaliseergroep* heeft als doel de gecatalogiseerde materialen in het Adlib-systeem te registreren, zodat via trefwoorden de plaatsingscode van het gewenste object in de bibliotheekkast kan worden vastgesteld.

Activiteiten 2013

In 2013 is de *bibliotheekgroep* 32 keer in de bibliotheek aan het werk geweest. De voornaamste activiteit betreft het invullen van de catalogiseerformulieren volgens het Adlib archiefsysteem, zodat het digitaliseren vlot kan verlopen. In 2013 zijn alle op dat moment beschikbare boeken met een plaatsingscode in de juiste kast gezet. De *archiefgroep* heeft alle beschikbare boeken gedigitaliseerd. Men is nu bezig een formulier te ontwikkelen om de inhoud van tijdschriften te beschrijven.

Voor de expositie *Het water komt...* hebben beide groepen hun bijdrage geleverd.

Plannen 2014

In 2014 wordt gekeken op welke zinvolle manier de tijdschriftabonnementen toegankelijker gemaakt kunnen worden. Hiervoor wordt een formulier ontwikkeld om de inhoud van de tijdschriften te beschrijven. Verder wil de werkgroep zich oriënteren in hoeverre zij een bijdrage kan leveren aan nieuwe thematentoonstellingen in het museum. Bijvoorbeeld door titels van relevante boeken uit de bibliotheekverzameling aan de vrijwilligers per mail bekend te maken, om op deze manier het gebruik van de bibliotheek te stimuleren.

Activiteiten

De werkgroep bestond eind 2013, incl. rondleiders, uit 21 leden.

Doel van de werkgroep

Het structureel organiseren van publieksactiviteiten om de bekendheid van het museum te vergroten en meer bezoekers in het museum te krijgen.

Activiteiten 2013

Verzorgen van rondleidingen, zowel rondleidingen op aanvraag als open rondleidingen tijdens speciale dagen zoals de Monumentendagen. Tevens is er op diverse markten een kraam ingericht met folders en artikelen uit de museumwinkel om zo het museum onder de aandacht te brengen. Het organiseren van kinderworkshops. Daarnaast zijn rondom speciale dagen zoals Museumweekend, Monumentendagen en Gelderse Museumdag extra activiteiten georganiseerd. De werkgroep verzorgt de catering tijdens evenementen, zoals openingen van tentoonstellingen. (Voor het volledige overzicht van alle activiteiten zie hoofdstuk 6.)

Bij de organisatie van speciale dagen/evenementen wordt gebruik gemaakt van een draaiboek, dat met kleine aanpassingen bruikbaar is voor elk evenement.

Plannen 2014

Jaarplanning maken zodat activiteiten tijdig aangekondigd kunnen worden middels website, social media, flyers en persberichten. Opnieuw een training voor (nieuwe) vrijwilligers organiseren. Het activiteitenhandboek zoveel mogelijk inzetten bij speciale dagen. Organiseren van kinderfeestjes. De te organiseren activiteiten moeten een verband hebben met MKW. Er zal meer de samenwerking worden gezocht met de Historische Vereniging Tweestromenland en het Centrummanagement Wijchen of andere organisaties indien mogelijk. Activiteiten zoveel mogelijk plannen op koopzondagen of dagen dat er toch al het een en ander in het Wijchense centrum wordt georganiseerd. Daardoor kun je aanhaken bij publiciteit en is er meer publiek op de been om naar de activiteiten te gaan.

Corpus

De werkgroep bestond geheel 2013 uit 11 leden.

Doel van de werkgroep

Archeologische collecties van het museum ontsluiten, beschrijven, registreren en eventueel publiceren. Daarnaast assisteert de werkgroep bij het opzetten van (archeologische) tentoonstellingen. Bij monde van de conservator adviseert de werkgroep het bestuur en gemeente om belangrijke vondsten voor Wijchen te behouden.

Activiteiten 2013

Het beschrijven en deels fotograferen van de collectie Franssen. Het uitzoeken en sorteren van de nieuw aangeschafte collectie Stuart. De werkgroep heeft meegewerkt aan de inrichting van de tentoonstelling *Het water komt...* Ook was zij betrokken bij de voorbereiding en inrichting van de jubileumtentoonstelling van de AWN *Kijk eens wat ik gevonden heb!* en was zij betrokken bij de uitgave van het jubileumboek en de bij de tentoonstelling vertoonde DVD.

Plannen 2014 (en verder)

Het fotograferen van het laatste deel van de collectie Franssen; invoering collectie Franssen in Adlib. Het beschrijven van de collectie Stuart. Participeren in werkgroep herinrichting museum.

Assisteren bij de inrichting van de komende tentoonstelling *Dagelijkse Kost - Eten en drinken in Wijchen vanaf 1950*. Tenslotte onderhoud en restauratie collectie.

Educatie

De werkgroep bestond eind 2013 uit 9 leden.

Doel van de werkgroep

Leerlingen bewust maken van het cultureel erfgoed en scholen ondersteunen wat betreft culturele vorming door middel van een educatief aanbod.

Activiteiten 2013

De bestaande lesbrieven zijn gecontinueerd. De lesbrief voor de kleutergroepen is zeer goed ontvangen, er waren veel inschrijvingen en de reacties van de leerkrachten waren goed tot enthousiast. Bij de expositie *Het water komt....* is een lesbrief ontwikkeld waarbij multimedia zijn ingezet. Dit was de eerste keer in de geschiedenis van de werkgroep en dit is goed bevallen. Het jaarlijkse bezoek van de derdejaars VMBO-leerlingen van het Maas Waal college is zonder veel problemen verlopen. De organisatie was beter geregeld en de 14 groepen waren, zover mogelijk bij deze doelgroep, enthousiast.

Plannen 2014

Actualiseren en aanpassen bestaande lesbrieven. In samenwerking met Cultuurknooppunt ontwikkelen van een educatief programma rondom 70 jaar herdenking van de bevrijding van Wijchen.

PR

In 2013 is de Werkgroep PR nieuw leven ingeblazen. De werkgroep bestond eind 2013 uit 4 leden.

Activiteiten 2013

In 2013 is gestart met de werkgroep vorm te geven. Naast de museumstaf (directeur en projectassistent) bestond de werkgroep begin 2014 uit 2 leden. 1 Vrijwilliger heeft geparticipeerd in de projectgroep van de tentoonstelling *Het water komt...* en 1 vrijwilliger is aan de slag gegaan met een communicatieplan voor de social media. De museumstaf verzorgde de persberichten, actualisatie van de website, posten op Facebook en Twitter en promotie kinderactiviteiten via lokale pers, scholen en bibliotheek. Daarnaast is de samenwerking met de HEMA gecontinueerd middels posters, flyers en narrowcasting in de koffi corner.

Voor de tentoonstelling *Het water komt...* heeft de werkgroep voor het eerst een aparte persopening, voorafgaand aan de officiële opening, georganiseerd.

Daarnaast valt de interne nieuwsbrief *De Caduceus* onder de verantwoordelijkheid van de werkgroep. In samenwerking met Bram van der Heijden van Noest Ontwerp heeft de werkgroep de nieuwe huisstijl ontwikkeld.

MKW heeft in 2013 veel aandacht in de pers gekregen. Voor een greep uit de krantenkoppen zie bijlage 4.

Plannen 2014

De werkgroep uitbreiden en komen tot een taakverdeling binnen de werkgroep. Aanbrengen van meer structuur in de activiteiten. Verder uitrollen van de nieuwe huisstijl en ontwikkelen nieuwe website.

Regionale geschiedenis

De werkgroep bestond eind 2013 uit 3 leden.

Doel van de werkgroep

Het toegankelijk maken van de cultuurgeschiedenis van Wijchen in het regionale verband van het Oostelijk Rivierengebied.

Activiteiten 2013

Geparticipeerd in de projectgroepen van de tentoonstellingen *Ons Kasteel - Eeuwenlang middelpunt van Wijchen, Het Water komt... Wijchen en het water in het Land van Maas en Waal* en *Dagelijkse Kost - Eten en drinken in Wijchen vanaf 1950*. Hiervoor is inhoudelijke informatie aangeleverd alsmede teksten voor banieren en een publicatie. Ook is er contact gelegd met de Wijchense Omroep, waaruit een samenwerking is voortgevloeid die geleid heeft tot een video co-productie. Deze videoproductie is te zien tijdens de tentoonstelling *Dagelijkse Kost* en zal ook worden uitgezonden door de Wijchense Omroep. Er zijn twee symposia (*Ons Kasteel* en *Het Water komt*) georganiseerd. Gestart is met de voorbereiding van de tentoonstelling *Van Tienakker tot de Oversteek - De bevrijding van het Land van Maas en Waal 1944-45*. Daarnaast is in samenwerking met RBT KAN gebrainstormd over de invulling van een fietsroute (app) door het Land van Maas en Waal.

Plannen voor 2014

Verder uitwerken herinrichting en nieuwe visie MKW. Realisatie tentoonstelling *Dagelijkse Kost* en verder werken aan *Van Tienakker tot de Oversteek* een tentoonstelling over 70 jaar herdenking Operatie Market Garden en de bevrijding van Wijchen en het Land van Maas en Waal. Ook voor deze tentoonstelling wordt er weer samengewerkt met de Wijchense Omroep, met als doel een videoproductie die zowel in het museum als op de Wijchense Omroep te zien zal zijn.

Tevens: historische kennis/inhoud leveren voor de genoemde ontwikkeling van een 'fiets-app' van RBT KAN (geplande realisatie zomer 2014).

Gastheren/Gastvrouwen (GHV)

Eind 2013 bestond de groep uit 30 leden.

Doel van de werkgroep

De gastheren/-vrouwen zorgen voor de opvang en het informeren van de bezoekers aan de balie en verrichten alle daarbij behorende werkzaamheden. Daarnaast verzorgen zij de verkoop van artikelen uit de winkel en, op verzoek, de verstrekking van koffie en thee aan bezoekers. Een ander taak is toezicht houden op de gang van zaken middels surveilleren in het museum.

Activiteiten 2013

De functie is gedurende 2013 gepubliceerd bij de vrijwilligerscentrale en dit heeft geleid tot het aantrekken van verschillende nieuwe GHV-ers. Enkele GHV-ers hebben voor alle vrijwilligers het jaarlijkse dagje uit, dit jaar naar Paleis Het Loo, georganiseerd. De gevolgde BHV-cursussen zijn geëvalueerd. Er is een cursus gastvrijheid en receptie-expertise (*Poort naar het museum*) gevolgd door het merendeel van de GHV-ers. Deze is gegeven door Robin Jansen en opgesteld in samenwerking met Het Gelders Erfgoed.

Plannen 2014

De cursus *Poort naar het museum* is goed ontvangen door de GHV-ers en in 2014 zullen er wederom cursussen en workshops georganiseerd gaan worden ter bevordering van de deskundigheid.

Winkel

De winkelgroep bestond in 2013 uit 3 leden.

Doel van de werkgroep

Het beheer (inrichting, bijhouden voorraad) van de museumwinkel alsmede de koffie- en theehoek. Belangrijk criterium bij de keuze van het assortiment is dat de artikelen een herkenbare relatie hebben met de museumopstelling van zowel de vaste als wisselende exposities.

Activiteiten 2013

In samenwerking met de WG Activiteiten 'Acte de présence' geven tijdens diverse markten. Winkelassortiment is kritisch bekeken en aangepast. Bij de wisseltentoonstellingen zijn publicaties over het betreffende thema verkocht. Daarnaast is bij de tentoonstelling *Het water komt...* een watersnoodmunt opnieuw geslagen en verkocht.

Plannen 2014

Er zullen bij de wisseltentoonstellingen indien mogelijk tijdelijk artikelen in het assortiment opgenomen worden die aansluiten bij het thema van de tentoonstelling

De Tuun

De samenstelling van de groep heeft door het jaar heen wijzigingen ondergaan, maar bestond eind 2013 uit 14 leden.

Doel van de werkgroep

Het onderhouden van de museumtuin *De Tuun*, het bevorderen van de ontwikkeling daarvan en het uitvoeren en ondersteunen van gerelateerd onderzoek en educatieve activiteiten.

Activiteiten 2013

Het uitvoeren van het teeltplan kwam langzaam op gang. De weersomstandigheden waren niet altijd ideaal. De taakverdeling loopt goed m.b.t. tuinwerkzaamheden en de digitalisering, waarbij de maandkalender de leidraad is. Alle drie de open dagen werden goed bezocht mede dankzij het mooie weer. Dit jaar is gestart met het geven van open rondleidingen op elke eerste zondag van de maand gedurende de zomermaanden.

Ter verdieping van de kennis heeft de werkgroep op uitnodiging van studenten van de opleiding *De Spreuk* in Gemert de kruidentuin aldaar bezocht. Er groeien bijzondere kruiden die gebruikt worden voor voedsel en voor bijvoorbeeld crèmes en zalven.

Plannen 2014

Organiseren van rondleidingen voor groepen en houden van open rondleidingen op iedere derde zondag van de maand gedurende de zomerperiode. Mogelijk workshops gaan geven. Nog meer aandacht schenken aan aanbieden van producten en zaden uit *De Tuun* voor verkoop. Bijdrage leveren aan de tentoonstelling *Dagelijkse Kost - Eten en drinken in Wijchen vanaf 1950*.

Aanschaf van enkele boeken ter ondersteuning/uitbreiding van de kennis. Paaltjes vervangen rond de tuinvakken.

10. Bedrijfsvoering

Overzicht

Bestuursleden	3
Stafleden:	
Directeur	1
Projectmedewerkers	3
Vrijwilligers (exclusief bestuur) per 31-12-2013	77
Bestuursvergaderingen	10
Wisseltentoonstellingen (incl. overlap 2012)	5
Lesbriefbegeleidingen	104
Aantal deelnemers educatief programma (incl. begeleiders)	3.172
Museum- en kasteelrondleidingen (incl. open rondleidingen en VVV Cultuurarrangement)	36
Totaal aantal bezoekers	9.822

Bezoekersaantallen over 2013

Het jaar 2013 was een goed jaar wat betreft het totaal aantal bezoekers. Ten opzichte van 2012 is het aantal bezoekers met 3.810 bezoekers toegenomen: dat is een stijging van maar liefst 40%. Het aantal betalende bezoekers is gestegen met 1.192 (= +22%) en het aantal niet betalende bezoekers is gestegen met 1.618 (= +100%). De verhouding betalende-niet betalende bezoekers is daarmee ten opzichte van 2012 iets ongunstiger (67% / 33% tegenover 77% / 23% in 2012). Daarnaast is een stijging in het aantal schoolbezoeken te zien waardoor 905 (= +55%) meer leerlingen MKW hebben bezocht. Zoals in hoofdstuk 5 beschreven komt dit door aansluiting bij van de scholen in Beuningen bij Cultuurknooppunt en door de belangstelling voor de nieuw ontwikkelde lesbrieven.

De uitdaging moet worden om in de toekomst nóg meer betalende bezoekers naar het museum te krijgen. Dat begint met de jeugd, en daarom is opnieuw de toename onder de lesbriefleerlingen een positieve ontwikkeling.

BEZOEKERS	2013	%	2012	%
Entree betalende bezoekers				
Volwassenen	1.899		1.813	
CJP-pas houders	117		126	
Pas 65	443		367	
Museumkaarthouders	1.570		1.436	
Lesbriefleerlingen (excl. Begeleiders)	2.557		1.652	
	6.586	67%	5.394	77%
Overige bezoekers				
Vrienden MKW	175		162	
Kinderen t/m 10 jaar	944		621	
Bezoekers open dagen/ openingen/evenementen	1.433		517	
VVV c.q. NS acties	64			
Lesbriefbegeleiders	620		317	
	3.236	33%	1.618	23%
TOTAAL	9.822	100%	7.012	100%

Museumkaart

In totaal hebben in 2013 1.570 museumkaarthouders MKW bezocht. Dit tegenover 1.436 kaarthouders in 2012: een stijging van 9%. Net als vorige jaren zijn het vooral de wat oudere mensen (46+) die MKW bezoeken. Verreweg de meeste bezoekers komen uit Wijchen en omgeving gevolgd door bezoekers uit Noord-Brabant, Noord-Holland en Zuid-Holland.

Financiën

Balans 2013 Stichting Museum Kasteel Wijchen

ACTIVA	31 december 2013	
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Gebouw en verbouwingen	10.987	
Museum inventaris	2.117	
Kantoorinventaris	4.679	
Inventaris Kennislab/educatie	2.118	
		19.901
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden		3.250
Vorderingen		
Debiteuren	666	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	13.560	
Overige vorderingen en overlopende activa	1.836	
		16.062
Liquide middelen		51.889
Totaal activazijde		91.102
PASSIVA	31 december 2013	
EIGEN VERMOGEN		
Besteedbaar vermogen	15.067	
Vastgelegd vermogen	44.806	
Afschrijvingsreserve	19.901	
		79.774
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Crediteuren	1.308	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.289	
Overige schulden en overlopende passiva	7.731	
		11.328
Totaal passivazijde		91.102

Winst- en Verliesrekening 2013 St. Museum Kasteel Wijchen

	2013
BATEN	
Subsidie gemeente Wijchen	171.730
Neven inkomsten:	
- subsidie Provincie Gelderland	4.400
- Gelders Erfgoed	700
- Overige inkomsten	<u>20.621</u>
Totale Baten	<u><u>197.451</u></u>
LASTEN	
Personeelskosten	64.214
Afschrijvingen	5.792
Huisvestingskosten	48.193
Bureaunkosten	13.115
Bestuurskosten	3.122
Organisatiekosten	16.237
Activiteitenkosten	34.661
Lasten collectievorming	4.750
Overige baten en lasten	<u>916</u>
Totaal Lasten	<u><u>191.000</u></u>
Exploitatieresultaat voor financiële baten en lasten	6.451
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	595
Rentelasten en soortgelijke kosten	-384
Som der financiële baten en lasten	<u>211</u>
Overschot	<u><u>6.662</u></u>
Vrijval Vastgelegd vermogen	17.293
Dotatie Vastgelegd vermogen	-13.622
Overschot	<u><u>10.333</u></u>

Bijlage 1:

Museumspeld decorandi

Decorandi 2006

Laura van Huet	(Winkel, Gastheren/gastvrouwen)
Nel Goebertus	(Educatie, Gastheren/gastvrouwen)
Wim Kattenberg	(Regionale Geschiedenis, <i>De Tuun</i>)
Herman Kruis	(Beeldende Kunst, Gastheren/gastvrouwen)
Jacques Rommens	(Corpus, Archief en Bibliotheek, Gastheren/gastvrouwen, <i>De Tuun</i>)

Decorandi 2007

Piet Bovenga	(Gastheren/gastvrouwen)
Annelies van Dongen	(<i>De Tuun</i>)

Decorandi 2008

Nelly Kavelaars	(Beeldende Kunst, gastheren/gastvrouwen)
An Velter	(Archief en Bibliotheek, Beeldende Kunst, Gastheren/gastvrouwen)

Decorandi 2009

Marian Stolle	(GHV, Educatie, catering, evenementen)
Ruud Stolle	(GHV, Educatie, catering, evenementen)
Dick van Rinssum	(GHV, Educatie)

Decorandi 2010

Bep Diemel	(GHV)
Maria Straathof	(Beeldende Kunst)

Decorandi 2011

Wim Tuijn	(Corpus)
Piet Steekelenburg	(<i>De Tuun</i>)

Decorandi 2012

Jan van Huet	(Media)
--------------	---------

Decorandi 2013

Bert Reuvers	(tentoonstellingsprojectgroepen)
Monique Cornelissen	(activiteiten)

Bijlage 2:

Educatieprogramma 2013

Scholen die deelgenomen hebben aan het educatieprogramma 2013

Basisscholen Wijchen

Boskriek	6 lesbrieven
't Palet	3 lesbrieven
Passchalis	10 lesbrieven
Paulusschool	2 lesbrieven
Samsam	1 lesbrief
SBO De Bolster	1 lesbrief
De Speelhoeve	9 lesbrieven
St. Antonius	2 lesbrieven
St. Jan Baptist	1 lesbrief
St. Jozef	1 lesbrief
Trinoom	11 lesbrieven
De Vierspong	4 lesbrieven
De Wingerd	2 lesbrieven

Basisscholen Beuningen

Fontein	2 lesbrieven
De Peppel	3 lesbrieven
De Reuzepas	2 lesbrieven
De Ruyter	2 lesbrieven
Dromedaris	11 lesbrieven
De Hoeven	6 lesbrieven
Kameleon	5 lesbrieven
SBO Klavervier	3 lesbrieven
De Wegwijzer	2 lesbrieven

Basisscholen buiten Cultuurknooppunt

De Sieppe (Groesbeek)	1 lesbrief
-----------------------	------------

Voortgezet onderwijs

Maaswaal College	14 lesbrieven
------------------	---------------

Gevolgte lesbrieven

De Bronstijd	7 lesbrieven
Middeleeuwen	14 lesbrieven
Romeins Eten en Drinken	7 lesbrieven
De Romeinen	17 lesbrieven
Archeoloog in de klas	10 lesbrieven
De IJzertijd	6 lesbrieven
Op zoek naar de schatten	
In het museum	26 lesbrieven
Het water komt	3 lesbrieven
VMBO project	14 lesbrieven

Bijlage 3:

Samenwerkingspartners 2013

VVV Wijchen
RBT KAN
Open Monumentenweekend
Stichting Batenburgs Erfgoed
Stichting Chariovalda
Museum Het Valkhof
Openluchtmuseum Arnhem
Bibliotheek Wijchen
Cultuurknooppunt Wijchen-Beuningen
Centrum Management Wijchen
Het Gelders Erfgoed
Het land van heerlijkheden Leur

Tentoonstelling Ons kasteel – Eeuwenlang middelpunt van Wijchen

Bibliotheek Wijchen
VVV Wijchen
Vrienden van Museum Kasteel Wijchen
Historische Vereniging Tweestromenland
Stichting Wighene
Provincie Gelderland

Tentoonstelling Het water komt...Wijchen en het water in het Land van Maas en Waal

De Bruijn AV Geluid
Franciscanessen Zuster Orde St. Lucia (Huize Tienakker)
Historische Vereniging Tweestromenland
Museum Het Valkhof
Nederlands Watermuseum
Stichting Maas en Waal Cultuurexpress
Stichting Wighene
Waterschap Rivierenland Tiel
Stoomgemaal De Tuut
Toeters en Bellen

Bijlage 4:

MKW in de pers

Hieronder een kleine selectie van krantenkoppen 2013

Kasteelbewoners vanaf zaterdag tentoongesteld in... Kasteel

Nieuwe museumbaas Rylana Seelen schakelde heel veel Wijchense deskundigheid in
De Wegwijs 30 januari 2013

Emilia terug in Kasteel

Belangrijkste bewoonster duikt op
Wijchens Weekjournaal 6 maart 2013

Kasteel in ruil voor steun

Wijchen telt opvallend veel (voormalige) kastelen. Over de reden is zondag een symposium.
De Gelderlander 22 maart 2013

Herdenkingsmunten van de watersnood opnieuw geslagen

De Wegwijs 3 juli 2013

Romeinse zomer op kasteel

Wijchens Weekjournaal 3 juli 2013

Strijd tegen water tekent ons

Bij de dijkdoorbraak van 1925 beschreef een zuster hoe haar klooster in Wijchen de eerste prooi van het water was. Een film over de watersnood van 31 december 1925
De Gelderlander 9 juli 2013

Kasteelmuseum slaat nieuwe weg in met expositie "Het water komt..."

De Gelderlander 17 augustus 2013

Aan dit jaarverslag droegen inhoudelijk bij:

(in alfabetische volgorde)

Ed de Boer
Mirjam Bovenga
Theo Burgers
Dineke Hoekstra
Kitty de Laat
Daniëlla van Mil
Judy Nijssen
Trudi Prinssen
Rylana Seelen
Ben Teubner
An Velter

Vormgeving: Mirjam Bovenga

Eindredactie: Rylana Seelen

© 2014 Stichting Museum Kasteel Wijchen

Kasteellaan 9
t 024 6424744

Postbus 189
6600 AD Wijchen

contact@museumwijchen.nl
www.museumwijchen.nl